

ŽELEZNIČAR.

Glasiło „Strokovnega društva železničarjev“
za Slovenijo.

Izhaja vsakega 1. v mesecu.

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo
se nahaja v Ljubljani, Šelenburg. ul. 6.

Naročnina:

za celo leto K 19.20
za pol leta „ 9.60
za četrt leta „ 4.80
Posamezna številka K 1.60.

Štev. 12.

V Ljubljani, 1. junija 1921.

Leto XIII.

Žalostne razmere želez. osobja.

Svetovna vojna je zapustila v vseh državah obupne razmere. Petletno blazno uničevanje je spravilo premagance, pa tudi zmagovalce na rob propada. Kaj pomaga zmagovalcu najboljša industrija, najboljše zaloge, če je konzument bankrot. Regulacija izvoza in uvoza se pa toliko časa ne more upostaviti, dokler se ne uredi mednarodna valuta. Vsled nezmislne gospodarske politike propada pri nas industrija, z njenim propadom raste brezposelnost in beda delovnega ljudstva. Jugoslavija je v pretežni večini agrarna država. Za prevoz agrarnih pridelkov, je potrebno izgrajeno železniško mrežje. Projektirano je več železniških prog, ali kdo naj gradi te proge? Podjetnikov ne manjka, pač pa manjka delavstva, ki bi hotelo pod pritiskom „Obznane“ plesati kakor podjetniki godejo. Nekdaj je vlada vsaj navidezno ščitila gospodarsko slabejšega; danes pa odkrito ščiti le gospodarsko močnejšega — podjetnika. Na podlagi kolektivnih pogodb, se je uravnavalo razmerje delojemalcev in delodajalcev. Državniki, ki mislijo, da bode nasilstvo primerno sredstvo za ureditev abnormalnih razmer, so na krivi poti. Dokaz za to, prinese najbližja bodočnost. Delavstvo mora dobiti zavest, da družba prizna njegovo delo in da ima vladno zaščito, pred brezmejnimi izkoriščanjem. Kakor imajo kapitalisti pravico do združitve, ker jih spajajo enaki interesi, ravno tako mora imeti tudi delavec pravico do organizacije, ki mora braniti njegove interese. Vzemite delavstvu organizacijo, pa ste mu vzeli tudi ljubezen do dela. Če

bi bili uvidevni državniki na vladnem krmilu, pa ne bi prihajali z „Obznanimi“.

Železniško osobje je takoj po prevratu razumelo, da mu je treba močne stanovske organizacije. Radi tega se je strnilo v enotno organizacijo. Pod pritiskom te organizacije, se je dosegel med ministrstvom Saobračaja in Savezom „Protokol sporazuma“, ki naj bi uredil provizorično delovno in plačilno razmerje tega osobja dokler se ne izdela „Službena pragmatika“. Ali brezvestni birokrati tega ministrstva so na lahkomišeln način izzvali z ukinjenjem „Protokola“ konflikt — izbruhnil je železničarski štrajk, ki je stal državo veliko več materijelnih žrtev, kakor bi bilo treba dati osobju v smislu „Protokola“. Namesto, da bi ti državniki skušali vsaj po končani stavki odstraniti vzroke nezadovoljnosti, je nastopilo maščevanje. Brez zaslišanja se je pometalo na tisoče železničarjev, družinskih očetov na cesto. Na njih mesta se je postavilo najbolj nesposobne ljudi klečplazce političnih strank. Ministrstva se menjajo, ali metode so ostale stare. Saobračaj pa hira kakor jetičen kadar se bliža jesen. Nezadovoljno osobje le še za silo opravlja svojo službo, vse veselje do dela je minilo. Predstojniki so osorni in pristranski, ki sodijo podrejeno osobje ne po stanovski sposobnosti, ampak le še po politični pripadnosti. Beda raste in ž njo nezadovoljnost železniškega osobja. Strojni in vozovni park je decimiran, nove naročbe zadoščajo komaj za spopolnitev izranžiranega parka.

V smislu St. germainске pogodbe moramo oddati precejšnjo število vagonov in strojev; kaj nastane potem?

Minister bo zopet demisioniral, prišel bo drugi, fretarilo se bode dalje. Začasno nam bode pomagano z 5000 vagoni in nekaj mašinami, ki jih odda Nemčija na račun vojne odškodnine, ali če hočemo trajno urediti „Saobračaj“ naše države, je nujno potrebna zgraditev strojnih in vagonskih tovarn, v katerih se naj namestijo strokovno izobraženi in sposobni delavci in tehnično izobraženo uradništvo neglede na njega narodnost in politično prepričanje. Le na ta način bode mogoče v doglednem času upostaviti reden Saobračaj i v naši državi. Z upostavitvijo rednega železniškega prometa se bode povzdignila industrija in polagoma počelo dvigati blagostanje v državi.

Za osobje se ima izdelati s pritegnitvijo njegovih zaupnikov, moderno službeno pragmatiko, ki bo trajno urejevala njih službeno in plačilno razmerje ter zagotovila pošteno starostno zavarovanje. Vsaka druga rešitev je le fretarstvo, ki sedla konja pri repu.

—č—

Ujedinjenje.

Naš bratski list „Železničar“, organ Saveza železničara Jugoslavije, se trudi na vse moči, da bi nam dokazal, da je nujno potrebno ujedinjenje vseh železničarjev v enotno organizacijo. Pravilno je stališče, ki ga zavzema s. Krekič v zadnji številki. Železničarja ko trdi, da je vprašanje ujedinjenja principijelno in ne osebno vprašanje. Na tej podlagi bi se dalo doseči sporazum, da niso rane, ki so jih zadali brezvestni hujskači še presveže. Skrajni ekstremisti, ki so si že

LISTEK.

Zapiski blaznega alkoholika.

(Dr. Meinert), posneto iz „Svobode“.

(Konec.)

Naposled je vendar prišel ključavničar, odprl vrata v mojo sobo, da sem mogel do svoje obleke. Kmalu na to pridrdra tudi voz, ki me kmalu privede na policijsko stražnico, kjer so mi oskrbeli tudi posteljo. Med stražniki sem se čutil nekoliko bolj mirnega. Zjutraj zgodaj se odpeljem k zdravniku, ki me je preiskal in izročil mojemu spremljevalcu pisemce. Peljala sva se dalje. Ker le ni hotelo biti konca vprašam tovariša kam se peljeva.

Dobil sem odgovor: „V bolnišnico!“ Navsezadnje se voz vendar vstavi pred velikimi vrati. Spremljevalec moj gre z menoj v prostorno čakalnico, kjer me sprejme usmiljenka v beli obleki. Tovariš ji izroči pismo zdravnikovo, se poslovi od mene in odide, jaz pa ostanem in ko gledam okrog

sebe, vidim, da sem v bolnišnici, in sicer v oni z omreženimi okni, namreč v norišnici.

IV.

V bolnišnici. — Mali telefon. Grozne ure.

Velik močan mož je prišel in me spremljal po hodnikih ter me privedel v sobo, kjer je bilo sedem postelj, v katerih so ležali bolniki, ki so zvedavo pogledovali name. Nato so me peljali v kopališče. Ustrašil sem se, boječ se, da me vtaknejo v kröp.

Po kopeli sem dobro zaspal. Ko se vzbudim, so stali pred menoj zdravniki. Primarij je bil še precej mlad mož, odločen in prijazen, vsak ga je imel rad.

Spraševal me je o mojem življenju, o moji bolezni, tolažil me je, da bom tukaj imel popoln mir, ker v to hišo ne more noben nepoklicanec. Po kosilu sem zopet takoj zaspal, pa sem se hitro vzbudil, začul sem glas svojega prijatelja, ki mi je pravil, da ne more k meni, pač pa, da stoji na hodniku, da se lahko ž njim pomenim z malim telefonom. Treba le, da zaokrožim usta, šepetam in nanj mislim, pa tudi njega

slišim in mu lahko odgovarjam. Poskusil sem in videl, da gre, zato sem čudeč se vpraševal, kako deluje ta telefon. Tovariš mi je pa dejal, da je preveč zapleteno, in da mi to razloži pozneje, le toliko omeni, da to sloni na magnetizmu. Pove mi še, da me je eden mojih bivših prijateljev strašno raztrgal v nekem listu, kjer je naštel vse moje hudobije in jutri bo v L. sodna obravnava o tem; upal je, da bom oproščen, in da lahko zahtevam odškodnine 5000 K. Jaz pa sem hotel imeti 75.000 K. Ker nisem bil zadovoljen s temi tisočaki, so me pustili na cedilu in privedli v norišnico. Ko se zjutraj zbudim, mi sporoči prijatelj po malem telefonu, da me je oprostil pri primariju, in da lahko grem iz norišnice. Hitro skočim iz postelje, vderem po obleko v prvo sobo, kjer je sedel velik močan mož, ki me je na moje zatrjevanje, da sem prost in da hočem svojo obleko, dejal, da iz te hiše koj drugi dan še nobenega niso odslovili. Ako bi šlo po sreči, čez šest tednov. „Bo pa to pri meni prvi slučaj,“ mu odgovorim, „saj mi je prijatelj že sporočil, da je obleka pripravljena“.

porazdelili vodstvo železniških uprav med seboj in ki so vse one, ki niso hoteli verovati njihovim budalostim na najnesramnejši način blatili in kratili še celo osebno poštenje. Na Hrvaškem je to lahko, ker so ekstremisti izvajali konsekvence in so izstopili iz „Saveza“, ko se niso več strinjali s tendencami društva. Ali v Sloveniji je samo Žorga Marcelj ostal dosleden; ostali ekstremisti pa niso izvajali konsekvenc, ampak ostali so v društvu, dasi je njih dosedajna politika skrahirala. Ti ljudje so toliko breznačajni, da ne moremo računati z njimi, ker smo uverjeni, da bodo ob prvi priliki zopet rovarili in skušali organizacijo zavesti na prejšnji tir. Sedaj ko čistimo hočemo očistiti našo organizacijo smeti. Vsi oni, ki so na lahkomišljeni način razbili enotnost naše organizacije ne morejo in ne smejo imeti zaupanja širših mas železničarjev. Če bi imeli ti ljudje le nekoliko poštenja in proletarskega čustvovanja, bi v trenutku, ko je njih politika skrahirala, izvajali posledice in zapustili torišče žalostnega spomina. To pa ljudje katerim je politično poštenje španska vas, ne bodo storili.

In ravno radi tega nemoremo misliti na ujedinjenje toliko časa, dokler niso odstranjene glavne zapreke, odstranjeni vzroki radi katerih smo bili prisiljeni iti svojo pot.

Savez v Zagrebu še ni otvorjen. V Ljubljani posluje nekdanje pokrajinsko tajništvo „Saveza“ pod firmo „Splošna železničarska organizacija za Jugoslavijo“; Žorga M. pa vzdržuje stari komunistični savez. Vrag naj razume, kaj hočejo ti ljudje?

Take zmede kakor je sedaj jo med železničarji še nikoli ni bilo.

Po poročilu „Železničarja“ št. 3, se je vršila 24.—25. aprila konferenca železniških zaupnikov. Tam se je konstatiralo, da je stanje železničarske organizacije nezdravo in „da je treba brzo tražiti lijeka tomu stanju.“

Človek bi se prijel za glavo in uprašal se da li niso ti ljudje ponoreli. Tam se zavzemajo za ujedinjenje, ko se pa sklicujejo zaupniki vseh organizacij na sestanek, da se reši to vprašanje, pa manjkajo kolovodje razdora. To se je konstatiralo v četrtek dne 19. maja na sestanku zaupnikov v Mariboru.

Ko je prišel brivec, se nisem hotel pustiti obriti, češ, saj se bom zunaj lepše. Tudi piva se nisem dotaknil, ker itak zunaj boljšega dobim. Ko pride zdravnik mimo, mu zakličem: „Gospod doktor! moj prijatelj je tu in mi je sprosil oproščenja; rad bi dobil svojo obleko, ga grem domov.“ „Bomo že pozneje govorili o tem, saj pridem itak kmalu k vam!“ je dejal zdravnik, „za sedaj pa pojdite le v posteljo.“ Ko je primarij prišel k meni, sem mu moral povedati vse, kar se mi je prigodilo v hiši, tudi o telefonu in prijatelju. „Ali je bil res kdo tu pri telefonu?“ vpraša stražnika. „Ne, ne,“ posežem vmes, „to ni vaš hišni telefon, to je moj poseben mali telefon.“ Zvečer sta me zdravnika zopet preiskala, in ko me primarij vpraša, če vem zakaj, dejal sem, da me bode ta rabila živega za razne zdravniške poskuse, kakor to delajo z žabami in kunci. Ko sta zdravnika odšla od mene, sem začul v sosednji sobi prepir.

Bili so zdravniki, ravnatelj in vladni zastopnik in šlo je zame, ali naj me uore, ali pa še enkrat dajo priliko za redno živ-

S. Nachtigal ni bil navzoč, dasi osebno povabljen, ker ni dobil pismenega vabila. Taki ljudje so ali *neresni*, ali pa imajo *zahrbtno* namene. Namesto, da bi sedli železničarski zaupniki k mizi, razkrili kar so si do danes prikrivali in na ta način poiskali to kar jih spaja, išče vsak le to, kar jih razdvaja. Osebnosti posameznih sodrugov ne bi smele igrati pri tem nikakršnega upoštevanja. Nedvomno se bliža čas ko se bodo železničarji streznili in si podali roke in začeli smotreno delo v skupni stanovski organizaciji.

—č—

Za državljansko svobodo, zoper policaj-demokracijo.

Zoper naredbo deželne vlade za Slovenijo glede policijskega kaznovanja, državi nevarnih demonstrativnih dejanj so socialistični poslanci skupno s komunisti vložili na ministrstvo za notranje zadeve sledečo interpelacijo:

Naredba sama s sklicuje na „pritrnitev ministra za notranje zadeve“.

Če se to sklicevanje ujema z dejstvi, pada odgovornost za to naredbo pred vsem na ministrstvo. Seveda tudi v tem slučaju ne bi bila razbremenjena deželna vlada za Slovenijo, ki je naredbo izdala.

Iz besedila naredbe se javno vidi, da se prenaša v kompetenco upravnih in policijskih oblastev kaznovanje dejanj, za katere morejo biti kompetentna samo sodišča. Vrh tega se pa odpirajo samovoljari pri administrativno kazenskem postopanju duri na stežaj s tem, da se prepoveduje celo javno zasmevanje in omalovaževanje oblastvenih naredb, kar na eni strani lahko služi za preganjanje vsake opravičene kritike, na drugi pa za izdajanje vsakovrstno samovoljnih nezakonitih naredb od strani oblastev, ki sama lahko kaznujejo in globijo vsako kritiko svoje nepostavnosti.

Naredba negira pravni značaj države SHS in jo nadomešča z brezdomno policijsko državo. Podpisanim je čast vprašati Vas, gospod minister:

Ali je res, da je citirana naredba izdana s pritrditvijo ministrstva za notranje zadeve?

2. Kako more vlada opravičiti svoje pritrdilo za take protizakonite naredbe oziroma njih izdajanje?

3. Če vlada ni dala svojega pritrdila, ali je voljna poklicati faktorje, ki so odgovorni za izdajo te naredbe na odgovornost?

4. Ali je ministrstvo za notranje zadeve pripravljeno nemudoma odpraviti to in vse enake naredbe in vzpostaviti zakonito stanje, tako, da bodo postavne pravice državljanov zavarovane?

V Beogradu, dne 7. maja 1921.

Ethin Kristan, Divac, Korun, Sekulič, Kopač, Brkič, Golouh, Bukvič, Fabijančič, Kisovar, Koren, Mlakar.

Par števil k strokovnemu gibanju v Avstriji.

„Arbeiter-Zeitung“ priobčuje članek, iz katerega je po obračunskem poročilu strokovne komisije razvidno, da misel strokovne organizacije v avstrijski republiki neprestano napreduje. Od leta 1913, ko je bilo 378.382 rednih članov (N. B. v celi stari Avstriji!), je število za samo avstrijsko republiko narastlo na 772.585 rednih članov, torej prirastek za 439.000! Ker je pa kot rednega člana smatrati tistega, ki je plačeval tedenski prispevek najmanj 52 tednov, je jasno, da je ta sijajna armada večja za desetisoče. Tej grozni sili se je pač težko upirati, zato je sedaj jasno, čemu ni položaj nemško-avstrijskega delavca tisočkrat slabši, kot je v resnici, dasi je država sama na sebi popolnoma skrahirana. Jasno postane vsakemu, zakaj je danes v celi Nemški Avstriji samo 16—17.000 nezaposlencev, dasi jih šteje kaka druga, gospodarsko neprimerna država, n. pr. Anglija, na milijone, kar sploh ne stoji v nobenem logičnem razmerju s številom v Avstriji. Večkrat bereš v kakem meščanskem listu trditve, da delavec, čim bolje je organiziran, tem manj producira. Dejstvo pa je to, da je v Nemški Avstriji n. pr. premogovna produkcija v letu 1919. znašala 20.972.450 meterskih stotov, a je leta 1920. poskočila na 25.327.543 meterskih stotov. Seveda je razložek ta, da organiziran delavec ne dela v taki meri za kapitalistov žep, kakor pa

mače, kajti res da sem sicer sedaj oproščen, a pri prihodnji pravdi bom obsojen na sedem do osem let ječe. Zopet skočim iz postelje in hitim na hodnik ter hočem vedeti od čuvaja, kje da je moj brat, ki je ravnokar prišel.

Veliki močni mož mi pa reče: „Nikogar ni tukaj. To si le domišljujete; le pojdite mirno nazaj v svojo posteljo.“ To res storim in brat mi pravi: „Treba je, da se dobro odpočijemo, da bomo čvrsti pri jutrišnji obravnavi.“ Toda drugi dan ni bilo nobene obravnave, najbrže da so jo preložili na poznejši čas. Zato pa je bilo pri hiši vse polno tajnih policistov, ki so se obleki v obleko umobolnih, da bi me bolj motili, pa sem jih dobro poznal po njih ostrih pogledih.

Tako sem prebil v norišnici nekaj dni in nekaj noči v vednih borbah s tajnimi policisti in z domačini, ki so mi grozili, spraviti me s sveta. In vse, kar sem slišal in videl, se mi je zdelo tako jasno in tako gotovo, da nisem našel prav nobenega povoda, le količkaj dvomiti o resničnosti teh pojavov. Čez teden dni sem postal bolj miren. Več

ljenje. Dolgo časa so se pričekali; končno so se odločili za smrt. Primarij me je hotel rešiti in zahteval še enkrat glasovanje, pa vladni zastopnik je dejal, da nima več časa ter da se mora sodba izvršiti še ta večer.

Mirno se vlečem na posteljo, napravim obračun s svojim življenjem in čakam. Kmalu zagledam skrivnostno oblečenega človeka, ki je s cevko meril vame, a ko sem ga pogledal je hitro izginil. To se je večkrat ponavljalo, tako da so bili moji živci napeti do skrajnosti. Ker le ni bilo miru, skočim iz postelje in letim k stražniku na hodnik rekoč, da naj vendar že napravijo temu konec ter da nimam konjskih živcev, da bi mogel prenašati toliko časa, in da sploh tudi hudo delcu postrežejo, meni da bi se vendar spodobilo, da mi dajo smodko in vrček piva, saj potem se tudi lahko sam ustrelim. Pa zopet so me tirali v posteljo, in naposled sem dobil kozarec vode, ki naj bi bil požirek za slovo od tega življenja. Zopet se mi je zadremalo, pa takoj se oglasi moj brat ter me nagovarja, naj se sam usmrtim, da tako uidem sramoti, ki zadene tudi moje do-

razredno zavedni in ne neorganizirani, temveč ima od svojega dela nekaj več koristi, ne glede na to, da se s pomočjo vsakega novega organiziranega člana bolj in bolj približuje čas, ki bo delavstvu v rešitev. Pozabiti ne smemo niti tega, da so si vzele avstrijske strokovne organizacije kot nalogo, da v čim večji meri podpirajo nezaposleno delavstvo, za kar se mora na drugi strani pobrigati in se tudi briga država sama. Med drugimi uspehi, ki so jih strokovne organizacije izvojevale, je gotovo najvažnejša ustanovitev obratnih svetov, toliko obsovaženih obratnih svetov, v katerih delovanje pa so se v Nemški Avstriji polagoma že vživeli in se jim podjetniki bolj in bolj udajajo — ne preostane jim pač drugega. Veliko zaslug so si avstrijske strokovne organizacije pridobile tudi s svojim delovanjem, za utrditev mednarodnih proletarskih odnosov. Tako je res veselje, če pogleda človek na uspehe mogočnega gibanja v bratskem avstrijskem proletariatu. Vse, kar danes posedujejo sodrugi v Avstriji, so ustvarili s težkim trudom iz nič — živ dokaz, da se mora posrečiti isto delavstvu v vseh državah, če le hoče, in tudi — nam.

Intervencija za odpuščene železničarje.

Krivica, ki se je zgodila par tisoč železničarjem, še danes ni popravljena in gospodje v železniškem ministrstvu kažejo vedno manj dobre volje, da bi popravili očitno krivico.

V tej stvari je zopet dne 12. maja interveniral poslanec J. Kopač pri železniškem ministru Velizarju Jankoviču, ki pa je izjavil, da ne stoji več popolnoma na tistem stališču kakor je stal prejšnji železniški minister Joco Jovanovič, da se namreč potom komisij ugotovi dejanski stan, zaradi katerega so bili dotični železničarji odpuščeni iz službe, marveč zahteva, da odpuščeni železničarji vložijo prošnje za zopetni sprejem v službo. V teh prošnjah pa morajo zaobljubiti, da bodo dobri državljani ter da ne bodo nikdar več stavkali.

To so zahteve, ki gredo precej daleč. Dober državljani je človek tudi lahko, če

ministru ne ugodí vsega; štrajk jo pa stvar, do katere ima delavstvo prav tako pravico kakor gospod minister ali podjetniki. Ta zahteva pomen popolni terorizem, zaslužnjenje „svobodnih“ državljanov, ki jo more zagovarjati le nesolidna osebnost ali pa klika, ki je v popolnem nasprotju z demokratizmom. Važno bi bilo vedeti čegava je ta nova ideja.

Socijalno demokratični klub v konstituenti vložil zaradi te nečuvnosti posebno interpelacijo na vlado in železniškega ministra. O odgovoru bomo poročali.

Brutalnost, s katero se že nastopa proti delavstvu presega vse meje.

Rdeče občine.

Socijalna demokracija in „Kmečko delavska zveza“ je osvojila nove občine: Pobrežje, Studence, Račje, Rogozo, Kamnico, Tezno, Lajtersperk, Lehen, Šikole, Ješenec, Sp. Žerjavce, Breg pri Ptuj, Hajdino, Bresternico, Rdeči breg in Strnišče; na polovico pa Št. Lovrenc na Poh., Slivnico, Podovo, Zg. Hoče, Gorico in Ruše.

Zadnjič smo poročali že o naših uspehih pri občinskih volitvah, danes moramo znova podati še lepše in večje uspehe. Socijalistična ideja je dobila tal na deželi. Boj, ki so ga naši sodrugi tako častno završili pri teh volitvah, nas prepričuje. Naj govore številke!

V srhu lažjega razumevanja podajamo sledeči pregled kratic: JSDS = jug. socijalno-demokratična stranka; KDZ = kmečko delavska zveza; SKZ = Samostojna kmečka stranka (samostojni); SLS = Slovenska ljudska stranka (klerikalci); JDS = jug. demokratska stranka (liberalci); NSS = narodno socijalistična stranka; GOS = gospodarska stranka; NS ali NMS ali druge kratice označujejo združene liste več strank.

Sodni okraj Maribor:

Pod JSDS se razume tudi KDZ.

Pobrežje JSDS 18, Gos. 6, Studenci JSDS 14, NS 10, Račje JSDS 10, SKS 6, Rogozo JSDS 7, SLS 3, St. Kungota JSDS 8, SLS 8, Razvanje JSDS 11, SLS 5, Kamnica JSDS 9, SLS 7, Bresternica JSDS 9, SLS 7, Rospoh JSDS 7, SLS 9, Tezno JSDS

9, SLS 7, Lajtersperk JSDS 10, SLS 6, Breg pri Ptuj JSDS 9, SLS 3, SKS 3, Gos. 1, Selnica ob Dravi JSDS 7, SLS 9, Pekre JSDS 8, SLS 2, Sl. Vas JSDS 4, SLS 6, St. Miklavž na Dr. P. JSDS 5, SLS 5, Ješenec JSDS 6, SLS 4, Fram JSDS 7, SLS 9, Orehova vas JSDS 7, SLS 5, SKS 4, Slivnica JSDS 8, SLS 8, Sp. Hoče JSDS 7, Zg. Hoče JSDS 5, SLS 5, Bohova JSDS 6, SLS 4, Gornji Grad JSDS 7, SLS 9, Pohorje JSDS 4, SLS 6, Zrkovci JSDS 2, SLS 4, SKS 2, Gos. 1, Pekel JSDS 8, SLS 8, Žerjavci JSDS 10, Lehen na Poh. JSDS 7, SLS 3, Gorica JSDS 5, SLS 5, Podova JSDS 5, SLS 5, Šikole JSDS 11, SLS 5, Strnišče JSDS 10, SLS 6, Skole JSDS, Pivola JSDS 6, SLS 4, Rdeči breg JSDS 11, SLS 5, Ruše JSDS 8, St. Lovrenc na Poh. JSDS 6, SLS 3, SKS 5, Ruše JSDS 8, ostali 8, Hajdina pri Ptuj JSDS in KDZ 9, SLS 6, SKS 1.

Iz organizacije.

Dne 5. maja t. l. se je vršila v Celju konferenca progovnih paznikov, čuvajev in obhodnikov.

Delegatov je bilo 22 iz različnih postaj južne in državne železnice Slovenije. Osrednji odbor je zastopal sodrug Fran Marn iz Ljubljane.

Na konferenci se je razpravljalo o nedostatih teh kategorij, ki opravljajo še 16urno nepretrgano službo, pa železniški upravi še ta dolgi delavni čas ni dovolji in ga hoče še raztegniti na 24urni.

Nekdaj je imelo to osobje železniško obrežje v najemu, da si je moglo rediti kravo ali kozo, da ni bilo treba kupovati drago mleko za družino. Ali v Jugoslaviji je železniški mojster bolj potreben te podpore, zato je uprava odvzela čuvaju pravico najemnine obrežja in dala žel. mojstru obrežje v najem. Dosti je načelnikov, ki tirjajo od čuvaja, da nosi mleko po nizki ceni in če to ne stori, se ga kratko malo premesti. Tako, da je čuvaj ki se hoče izogniti posledic, primoran kupiti drugod mleko, da s tem zadosti pohlepne načelnika.

Prožni nadziralci morajo čezurno delo opravljati brezplačno. Tako čezurno delo

sem spal in alkohola ter tobaka nisem dobil, dasi sem zahteval z vso odločnostjo. Vedno bolj se mi je dozdevalo, da pojavi, ki jih vidim in slišim pred seboj, niso resnični; začel sem z vso resnosjo dvomiti. Mislil sem si, kako bi bilo mogoče, da bi moj brat, ki je tako daleč, vsako noč prihajal k meni s svojimi morilnimi naklepi, zlasti se mi zdel tudi moj mali telefon sama prevara. Zato sem zdravniku na vprašanje, kako je z malim telefonom, odgovoril, da več ne deluje. Tudi sem namenoma svojim prijateljem stavil razna vprašanja, pa nisem dobil nane nobenega odgovora in sem sam moral priznati zdravniku, da so bili ti glasovi in te postavbe sama bolna domišljija sama halucinacija.

V.

Še vedno mi ti skrivnostni glasovi niso dali miru; posebno ko je bilo vse tiho po sobi, sem čul čestokrat tiho šepetanje: „Sedaj je precej pameten, hoče se nam umakniti, pa vendar nam ne uide; ako ga izpuste od tu, tedaj ga takoj damo zapreti. Sedaj sem prosto vstajal, čital, tudi na vrt

se mi je dovolilo. Tudi tu se mi je zdelo, da ljudje, ako jih je le nekaj skupaj, govore o meni; pa sem se večkrat sam prepričal, da to ni res, in da si to samo jaz domisljujem. Samo enkrat me je še vznemiril klic: „Pojdi k rešilni armadi.“ Nikoli nisem na to mislil in ko sem vprašal zdravnika o tem, mi je dejal, da se privajen človek le počasi odvađa takih stvari. To je bil pa tudi zadnji skrivnostni glas. Tudi ko sem prenehal z zdravljenjem in sem čutil hude bolečine v glavi, takih slepilnih domišljij ni bilo več opaziti. Ozdravel sem popolno, le okrepljenja mi je bilo treba in zato sem še nekaj časa ostal v zavodu. Veliko sem bral, da sem se premotil in da sem lažje otresal neprijetne misli, ki so se mi vzbujale v spominu na preteklost, na neumnosti, ki sem jih napravil v svoji bolezni. Pričel sem z raznimi pismi, da najdem zopet pot v življenje, pa pri bratu sem naletel slabo; sporočil mi je, da noče več nikakšnega posla z menoj. Pismo sem strgal in vrgel v peč, zelo razburjen. Zdravnik je pri obisku to opazil in ker je vse moje dopisovanje bral,

me je potolažil, češ, ko se popolno okrepcam, se bo tudi zame lahko našlo mesto pri pogrnjeni mizi življenja.

Ob tej priliki sem si tudi lahko pregnal vse strahove in predsodke, ki jih imajo ljudje v norišnicah. Nekdaj je bilo hudo, a dandanes je vse polajšano. Poglavitni sredstvi sta kopel in postelja. Seveda je treba posebne previdnosti glede divjih bolnikov, takim se odločijo posamezne sobe. Prijetno seveda v norišnici ni. Meni je najbolj manjkalo duševnega dela, zato mi je bilo dovoljeno, da sem napravljaj izlete in se vračal zvečer domov. Ker ni bilo že več kot teden dni napadov, mi je napravil zdravnik spričevalo, da smem zapustiti zavod.

Vesel in zadovoljen sem ostavil bolnico, kamor sem prišel popolnoma onemogel, a sedaj se vračam v svet zopet srečen in zdrav. Spričevalo moje se je glasilo: Ozdravljen — odpuščen!

znaša dostikrat do 40 ur nepretrgano, če se je pripetila kaka žel. nesreča.

Sklenila se je tozadevna resolucija, katero se je predložilo obratnemu ravnateljstvu v Ljubljani.

Isti dan se je vršila konferenca nadkretnikov. Sestalo se je 13 delegatov iz raznih krajev; centralo je zastopal sodrug Marn Fran iz Ljubljane.

Sklenila se je sledeča resolucija, katero se je predložilo obratnemu ravnateljstvu juž. železnice:

Resolucija:

1. Nadkretniki se imenujejo prostornim mojstrom z enakim napredovanjem kakor ga imajo premikalni mojstri.

2. Enake doklade, kilometrina kakor imajo prostorni mojstri.

3. Po položitvi izpitov naj se dovoli prestop v druge kategorije uslužbencev, ker je služba te kategorije zelo naporna in odgovorna. Uvoz in izvoz vlakov morajo urejevati nadkretniki; uradnik daje nadkretniku nalog, da spusti vlak na ta ali oni tir šele ko mu je nadkretnik naznanil kateri tir je prazen. Prostorni mojster, je pravilen naslov tega osobja.

Generalno ravnateljstvo je že pred prevratom obljubilo, da to imenovanje izvrši, kar se je v Avstriji tudi že zgodilo.

Zahteva po kilometrini je upravičena, ker prehodi nadkretnik ravno toliko ob vsakem vremenu kakor prostorni mojster, ki dobiva kilometrino.

Umevno je, da se nadkretnik pri tako naporni službi hitro izrabi in le malokdo bo mogel s 50. leti še opravljati to službo. Zatoraj je tudi upravičena zahteva prepustitev prestopa v drugo kategorijo, po izpitu za dotično skupino. Če bi se ravnateljstvo juž. žel. iz kateregakoli vzroka protivilo tej zahtevi, naj se pa ta kategorija uslužbencev razpusti in naj sledi dodelitev k kaki drugi skupini.

Razne vesti.

Kako je na Angleškem? Najboljši odgovor na to vprašanje podaja uradna statistika, iz katere je razvidno, da znaša število priglasičenih nezaposlencev 1,920.500, zaposlenih delavcev 1,077.900 stavkujočih pa 1,200.000. Torej skoro tri četrt angleške delovne sile neizrabljene, tista četrtina, ki še preostane, pa je tako „nezanesljiva“, da nobi Lloyd George ne ve, kam bi se postavil. Rudarske zastopnike je povabil na svoje

posestvo Cheques, da se z njimi porazgovori na novih podlagah. Če misli Lloyd George kaj resno na te nove podlage, potem dobro, posebno če malo pohiti, ker so se angleški prevozniki delavci odločili, da bodo vsak poskus uvoza tujega premoga preprečili; če pa misli še nadalje slepomišiti, tedaj bo šlo gospodarsko blagostanje britanske države. Zlasti sedaj ko bo Nemčija par let zalagala del sveta z dobrinami in postala tako nevarnejša, dasi prisiljena konkurentka, kot je bila pred vojno. Zato Angleška ne želi popolnega gospodarskega usuznjenja nemške države in se tu pa tam celo zavzema zanjo, tako na pr. v gornješlezjskem vprašanju.

Kako je na Irskem? Pri volitvah v prvi južnoirski parlament so dobili sinfajnovci 120 mandatov, unionisti pa 4. Brez nadaljnega komentarja. Sinfajnovci tvorijo stranko, ki hoče Irsko osvoboditi izpod krempljev angleškega imperijalističnega kapitalizma; unionisti so pa za zvezo z Britansko.

Rusija za mir. Moskovski sovjet je izdal razglas, v katerem naglašja, da potrebuje Rusija miru, in pozivlje, naj se stori konec rovarjenju belih gardistov.

Referendum na Švedskem. Ljudsko glasovanje namerava za posebna vprašanja uvesti švedska vlada. Švedski parlament je tozadevni zakon sprejel z veliko večino in prvo vprašanje, katerega bo rešilo ljudstvo potom referenda, bo vprašanje o prepovedi alkohola.

Petvrčki. Znana je močna plodovitost italijanske rase, toda sedaj se je dogodil v Regiji slučaj, da je neka Marija Gucerti, žena 32 let, rodila petorčke, eno moško in 4 ženska deteta. Eno dete je takoj umrlo, ostali pa so zelo slabotne narave. To je tudi za Italijo nenavaden dogodek.

Ustanovitev delavske borze. Minister za socialno politiko bo predložil ministrskemu svetu v odobritev novo uredbo o delavskih borzah, ki bo vsebovala vse važnejše odredbe glede glavnih odnošajev med delavci in delodajalci. Izdelana je na isti podlagi, na kateri je temeljila stara delavska borza v Beogradu. Predvideno je osnivanje novih delavskih borz v vseh večjih mestih. Nova uredba bi stopila v veljavo s 1. junijem. — V Belgradu sipljejo naredbe in uredbe, kar s košem, ne da bi pri končni redakciji sodelovali zastopniki delavskih organizacij. Iz navedenega poročila je posneti, da bo ta ustanova imela tiste napake, ki jih ima bel-

grajska borza. Zdi se nam, da se v tem pogledu ravna vse preveč birokratično.

Javno vprašanje na ravnateljstvo južne železnice v Ljubljani.

Na postaji Zalog slušbuje večje število uslužbencev, ki so bili tja premeščeni iz raznih postaj. Ker je v Zalogu veliko pomanjkanje stanovanj, živijo ti uslužbenci ločeni od svojih družin. To jim povzroča izdatke, ki daleč presegajo njih dohodke, vsled česar je obratno ravnateljstvo na svoji seji dne 24. febr. t. l. sklenilo, da se vsem onim uslužbencem, ki živijo ločeni od svojih družin in morajo vzdržavati dvojno gospodinjstvo izplačuje za prvih 45 dni skrajšane dijete po 40 K dnevno in sicer naknadno od 1. oktobra 1920.

Konstatiramo, da niti eden izmed teh uslužbencev ne dobiva dijete v tej visotini. Po navadi se izplačujejo dijete od 10 do 25 kron dnevno; nekaj pa je tudi takih uslužbencev, ki ne prejemajo nikakih dijet. Zahtevamo od ravnateljstva južne železnice, da nemudoma izplača prizadetemu osobju zaostale dijete in ako ne misli nadalje izplačevati predpisane dijete, pa jih naj zopet premesti v take postaje, kjer bodo imeli stanovanja, da bodo živeli skupno z družinami, ali pa naj zida potrebna stanovanja za uslužbence.

Pričakujemo dejanj — obljub smo siti.
Prizadeti uslužbenci.

Opomin. Na podlagi sklepa občnega zbora poteče rok dne 30. junija 1921 za vse bivše člane društva „Innsbrucker-Sterbeverein“ in „Pogrebnege društva v Ljubljani“, ki so s članarino zaostali.

Odbor podpisanega društva ponovno opozarja vse zamudnike, da članarino do zgoraj navedenega dne zanesljivo poravnajo, ker drugače prenehajo biti s tem dnem člani in izgube vse pravice.

Podporno društvo železniških uslužbencev v Ljubljani.

Zahvala.

Podpisani se najtopeje zahvaljuje postajnemu osobju v Celju, ker je spremilo njemu tako drago ranjko k večnemu pokoju. Hvala za podarjeno mi podporo.

Celje, dne 22. maja 1921.

Anton Ledenik
skladiščni sluga.

Listnica uredništva.

Dopis konference vrhovnega delavstva v Celju pride v prihodni številki „Železničarja“.

Uredništvo.

Splošno kreditno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejeno zavezo

sprejema **hranilne vloge** vsak delavnik od 8. do 13. ure in jih obrestuje po čistih

4%

Rentni davek plača društvo iz svojega. Večje in stalne vloge se obrestujejo po dogovoru.

Posojila daje svojim zadružnikom proti vknjižbi, na osebni kredit proti poročtvu ali zastavi vrednostnih papirjev. — Menice se eskomtujejo po bančni obrestni meri.

Edini, res delavski denarni zavod.

Železničarji! Naročajte in razširjajte ŽELEZNIČARJA.

ADALBERT KASSIG, Ljubljana

Židovska ulica.

Zavod za uniformo, krznar in izdelovatelj čepic priporoča

svojo veliko zalogo vsakovrstnih uniformskih predmetov za železničarje, kakor: čepice, rosete, gumbe, žnore, piščalke i. t. d. Čepice zimске in letne za strojevodje, kurjače i. t. d. v raznih oblikah in po najnižjih cenah. Postrežba točna.

Konsumno društvo za Slovenijo

opozarja kraj. odbore, zaupnike in zadružnike na na svoj hranilni oddelok, ki sprejema

hranilne vloge

in jih obrestuje od dne vloge do dne dviga

4%

Vloge, kojih vlagatelji se obvežejo, da dvignejo vloge šele najmanj po polletnem odpo- vednem roku,

4 1/2%

Na delo, vsakdo agitiraj, da bodo koncem letošnjega poslovnega leta šteje hranilne vloge

milijone kron!